

Crna Gora
Ministarstvo održivog razvoja i turizma
AGENCIJA ZA ŽAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE
Broj : UPI - 101/2-02-1555/³
Podgorica, 28.09.2018. godine

Na osnovu člana 18 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16) i člana 196 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl.list RCG“, br. 60/03, „Sl.list CG“, br. 32/11), a rješavajući po zahtjevu Ministarstva održivog razvoja i turizma, broj: UPI-101/2-02-1555/1 od 10.09.2018. godine, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine **d o n o s i**

RJEŠENJE

I UTVRĐUJU se uslovi i smjernice zaštite prirode za izradu Programa privremenih objekata za zonu Morskog dobra Crne Gore:

1. Podaci o prirodnim vrijednostima lokacije, vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonasljeđa i predjela u granicama obuhvata Programa privremenih objekata za zonu Morskog dobra Crne Gore

Morsko dobro Crne Gore obuhvata uzani priobalni pojas na crnogorskom primorju koje je prostorno locirano u jugoistočnom dijelu jadranskog basena, između istočnog i zapadnog Mediterana. Proteže se od ulaza u Bokokotorski zaliv (rt Oštro), do ušća Bojane u Jadransko more u dužini 316 km (od čega obala iznosi 249,1 km a obala ostrva 11,1 km).

Reljef zone Morskog dobra je predodređen raznovrsnoscu i složenošću geološkog sastava i građe terena, pa je veoma dinamičan, sa naglim hipsometrijskim promjenama na relativno malom prostoru. Od rta Oštro, na ulazu u Boku Kotorsku, do ušća Bojane izgled obale najsljekovitije odražava sastav stijena. U mekšim glinovitim sedimentima stvoreni su zalivi, zatoni i uvale, a u tvrdim krečnjačkim stijenama brojni klifovi, potkapine i pećine. Duž same obale proteže se pribrežna terasa, koja se širi na dijelu terena izgrađenih od mekših stijena. Izrazito duboki prodror mora u kopno je ostvaren u Bokokotorskem zalivu, koji predstavlja reljefno najsloženiji dio Crnogorskog primorja. Boka Kotorska se sastoji od više suženja i proširenja. Od ulaznih vrata, između poluostrva Luštice i Rta Oštro, širine 1.500 do 2.950 m, pa do Kotora, redaju se: Hercegnovski zaliv, Kumborski tjesnac, Tivatski zaliv, tjesnac Verige (širok 340 m), Morinjsko-risanski i Kotorski zaliv.

Zona Morskog dobra, kao i crnogorsko primorje uopšte, pripada jugoistočnom dijelu spoljašnjih Dinarida, koji se odlikuju vrlo složenom geološkom građom i tektonskim sklopom, pa je po svojim lito- i paleo-facialnim svojstvima izdvojena u geotektonskim jedinicama para-autohtonih: zonu Budve i zonu Visokog krša. Sa stanovišta ponašanja prema površinskim i podzemnim vodama, stijenske mase ovoga prostora se dijele na vodopropusne-hidrogeološke kolektore i vodonepropusne-hidrogeološke izolatore.

AGENCIJA ZA ŽAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500

Fax: +382 20 618 250 • epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Po raspoloživim literaturnim podacima za Crnogorsko primorje može se zaključiti da njegov kopneni dio naseljava 1540 biljnih vrsta, 113 vrsta lišajeva, 283 vrsta mahovine, 232 vrsta gljiva, 289 vrsta beskičmenjaka, 29 vrsta predstavnika ihtiofaune, 18 vrsta vodozemaca, 38 vrsta gmizavaca, 249 vrsta ptica i 69 vrsta sisara. U morskom dijelu zabilježeno je prisustvo 532 vrste morskih algi, 250-300 vrsta školjki, ali i 407 vrsta i podvrsta riba (bez predstavnika Cyclostomata), od kojih su 353 vrste i podvrste iz grupe Osteichthyes a 54 vrste iz grupe Chondrichtyes.

2. Podaci o zaštićenim područjima sa prostornim rasporedom, uključujući područja planirana za zaštitu ili su u postupku stavljanja pod zaštitu, kao i podaci o (budućim) područjima ekološke mreže i sa njima povezanim značajnim tipovima staništa u zoni zahvata predmetnog Programa

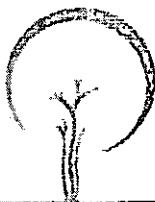
U zoni Morskog dobra nalaze se sljedeći zaštićeni lokaliteti:

-zaštićeni lokaliteti koji su 1968. godine zaštićeni kao rezervati prirodnog predjela. Od vremena stavljanja pod zaštitu, status, kategorija zaštite i granice ovih zaštićenih prirodnih dobara nijesu preispitivani. To se odnosi na sledeća zaštićena prirodna dobra (zaštićene lokalitete):

1. Velika plaža kod Ulcinja (600 ha),
2. (Mala) Ulcinjska plaža (1,5 ha),
3. Valdanos (3 ha),
4. Stari Ulcinj (otok i plaža) (2,5 ha),
5. Veliki pjesak (0,5 ha),
6. plaža u Sutomoru (4 ha),
7. plaža u Čanju (3,5 ha),
8. plaža Pećin (1,5 ha),
9. Buljarica (4 ha),
10. plaža Lučice (0,9 ha),
11. plaža u Petrovcu (1,5 ha),
12. plaža Drobni pjesak (1 ha),
13. plaže Svetog Stefana (4ha) i Miločera (1ha)- (ukupno 5 ha),
14. plaža Bečići (5 ha),
15. Slovenska plaža (4 ha),
16. plaža Mogren (2 ha),
17. Jaz kod Budve (4 ha),
18. plaža Pržno kod Tivta (2 ha),
19. plaža Topolica (2 ha),
20. poluostrvo Ratac sa Žukotrlicom između Bara i Sutomora (30 ha).

Studije zaštite su urađene za Poluostrvo Ratac sa Žukotrlicom (2011), Sutomorsku plažu (2011), Petrovačku plažu (2011), Bečićku plažu (2011), Slovensku plažu u Budvi (2011-2012) i plažu Jaz (2012), ali akti o njihovom stavljanju pod zaštitu sa predloženom kategorijom zaštite i novim granicama još uvijek nijesu doneseni. Prema zaključcima ovih studija:

- Poluostrvo Ratac sa Žukotrlicom treba da zadrži status zaštićenog prirodnog dobra, pri čemu je potrebno kategoriju zaštite promjeniti u „Spomenik prirode“. Ključne prirodne vrijednosti za zaštitu su reprezentativna staništa zaštićene biljne vrste *Posidonia oceanica* u moru i zajednice vrste *Chritmum maritimum* i *Statice cosyrensis* u kopnenoj obalnoj zoni. Odgovarajući stepen zaštite je III – održivo korištenje

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81100 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500
Fax: +382 20 618 250 • epacmoenegro@gmail.com • www.epa.org.me

- Bečićka plaža, Plaža Sutomore, Petrovačka plaža treba da zadrže status zaštićenog prirodnog dobra, pri čemu je potrebno kategoriju zaštite promjeniti u „Predio izuzetnih odlika“, pri čemu je ključna prirodna vrijednost za zaštitu pješčani dio plaža. Odgovarajući stepen zaštite je III – održivo korištenje.

- Plaža Jaz treba da zadrži status zaštićenog prirodnog dobra, pri čemu je potrebno kategoriju zaštite promjeniti u „Predio izuzetnih odlika“. Ključna prirodna vrijednost za zaštitu je pješčani dio plaže, na istočnom i sjevero-istočnom dijelu uvale Jaz, podijeljen na dvije podzone A1 i A2. Odgovarajući stepen zaštite je III – održivo korištenje.

- Za Slovensku plažu predloženo je donošenje Akta o prestanku zaštite za zaštićeno prirodno dobro i potom brisanje iz Registra zaštićenih prirodnih dobara. Ovakav predlog je iznijet zato što je tokom izrade studije utvrđeno da su prirodne vrijednosti značajno izmjenjene u odnosu na stanje kada je to prirodno dobro stavljen pod zaštitu (1968.godina). Kao osnovni problemi na ovom prostoru navedeni su: devastacija mediteranske vegetacije, devastacija prirodnih plaža i zauzimanje (izgradnja) obalnog pojasa, halofitna vegetacija je potpuno izčezla.

Još uvijek nije urađena revizija zaštite prema preporukama ovih studija.

Pored prethodno navedenih, u zoni Morskog dobra nalazi se i sljedeća (ranije) zaštićena prirodna dobra:

21. Zaštićeni primjerak stabla - hrasta medunca u Orahovcu, Opština Kotor.

22. Kotorsko – Risanski zaliv koji je zaštićen 1979. godine Odlukom Opštine Kotor i upisan na UNESCO-vu Listu Svjetske prirodne i kulturne baštine. Ovo zaštićeno područje obuhvata ukupno 12.000 hektara kopna i 2.600 hektara morske površine. Od vremena stavljanja pod zaštitu do danas, status i kategorija zaštite ovog zaštićenog područja nisu preispitivani. Izrada Studije zaštite za ovo zaštićeno prirodno dobro, sa proširenjem na južne padine Vrmca predviđena je Lokalnim Akcionim Planom za Biodiverzitet Opštine Kotor.

U okviru zaštićenog područja „Kotorsko - Risanski zaliv“ nalaze se i sledeći zaštićeni lokaliteti: (i) Zaštićeni primjerak stabla - hrasta medunca u Orahovcu i (ii) Zajednica lovora i oleandera iznad vrela Sopot kod Risna (*As. Andropogoni-Nerietum* Jov. et Vuk. 1976).

23. Tivatska solila (150ha) za koje je 2008 godine završen postupak stavljanja pod zaštitu kao *specijalni rezervat prirode*.

Planirana zaštićena prirodna dobra

Planirano je stavljanje pod zaštitu sljedećih novih zaštićenih prirodnih dobara na crnogorskom primorju:

Brdo Vrmac – PPCG iz 2008. godine planirano je stavljanje pod zaštitu brda Vrmac na teritoriji opština Kotor i Tivat u kategoriji Regionalni park. Orientaciona površina ovog zaštićenog prirodnog dobra je oko 31,5 km² u granicama koje administrativno obuhvataju djelove teritorija Opštine Kotor ($\approx$ 13,75 km²) i Opštine Tivat ($\approx$ 17,75km²).

Ada Bojana (5.200ha), **Ulcinjska Solana** (18.400ha) i **Šasko jezero** (9.600ha) - PPCG iz 2008. godine planirano je proširivanje granica Nacionalnog parka „Skadarško jezero“ na regionalni park Rumija ili područje Šaskog jezera / delte Bojane. U Nacionalnoj strategiji biodiverziteta sa Akcionim planom za period 2010 – 2015 predloženo je stavljanje pod zaštitu u kategoriji spomenik prirode sljedećih lokaliteta: Ulcinjska Solana, Šasko jezero, Knete i Ada Bojana.

Morska zaštićena prirodna dobra – Zone ekološki značajnih morskih habitata koje predstavljaju potencijalna morska zaštićena prirodna dobra identifikovane su na sljedećih 7 lokaliteti: (i) *Luštica* (od Mamule do rta Mačka), (ii) zona od rta Trašte do Platamuna (sa užom zonom za strožiju zaštitu od rta Žukovac do rta Kostovica), (iii) šira zona ostrva Katići , (iv) zona od rta Volujica do Dobrih Voda, (v) zona od rta Komina do rta kod ostrva Stari Ulcinj, (vi) zona uvale Valdanos do Velike uvale i (vii) Seka Đeran sa južnim dijelom zone ispred Velike plaže do ušća Bojane;

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500

Fax: +382 20 818 250 • epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Morinjski zaliv – Prijedlog za stavljanje Morinjskog zaliva pod zaštitu dat je u studiji prirodne i kulturne baštine tog područja u kojoj je Zavod za zaštitu prirode Crne Gore dao prijedlog granica zaštićenog područja (13.908 ha) u kategoriji *spomenik prirode*.

Kostanjica – Lokalnim Akcionim planom za biodiverzitet opštine Kotor (2014) predloženo je stavljanje pod zaštitu autohtonih sastojina koštanja i lovora *Lauro-Castanetumsativae* iznad Kostanjice (do nv od oko 200m) u kategoriji posebni prirodni predio čija je (orientaciona) površina oko 5.500ha

Pojedinačni dendrološki objekti – Stablo crne topole (*Populus nigra L.*), kao najstarije drvo u srcu grada Kotora, na Trgu od Kina, posađeno poslije snažnog zemljotresa 1667. Godine.

U zoni crnogorskog primorja identifikovana su sljedeća ekološki značajna (sa stanovišta biodiverziteta osjetljiva) područja:

- *EMERALD područja*

Zone postojećih i planiranih zaštićenih prirodnih dobara na crnogorskem primorju se u značajnoj mjeri poklapaju sa zonama EMERALD područja u okviru kojih se nalaze ekološki značajna staništa i vrste iz rezolucija 4 i 6 Bernske konvencije. U pitanju su sljedeća EMERALD područja: *Velika Plaza i Ulcinjska Solana, Buljarica, Tivatska solila, Šasko jezero, rijeka Bojana, Knete, Ada Bojana, Kotorsko risanski zaliv, Pećin, Spas, Katići, Donkova i Velja seka i Platamuni*.

- *IBA područja*

Od područja značajnih za ptice (*Important Bird Areas, IBA*) u Crnoj Gori, dva se nalaze u zahvatu Obalnog područja, i to: *Šasko jezero i Ulcinjska solana*.

- *IPA područja*

Od područja značajna za biljke (*Important Plant Areas, IPA*) koja su identifikovana u Crnoj Gori, devet se nalaze na crnogorskem primorju, i to: *Spas, Buljarica, Katići, Donkova i Velja seka, Kotorsko Risanski zaliv, Platamuni, Velika Ulcinjska plaža i Ada Bojana*.

Nacionalna Ekološka mreža

Ekološki značajna područja (EMERALD, IPA, IBA) nemaju zakonom utvrđen status zaštite. Ta odruga treba da budu sastavni dio (nacionalne) Ekološke mreže Natura 2000 jer su kriterijumi za njihovu identifikaciju slični ili identični sa zakonom utvrđenim kriterijumima vezanim za staništa Ekološke mreže.

3. Uslovi, zabrane i ograničenja pod kojima se radnje, aktivnosti i djelatnosti mogu realizovati u zoni zahvata plana

Posebne uslove, zabrane i ograničenja zaštite prirode koji su vezani za planiranje – izbor lokacija i definisanje vrsta i kapaciteta privremenih građevinskih objekata u zoni zahvata Izmjena i dopuna predmetnog Plana, a odnose se na:

- **IZBOR MIKRO LOKACIJA NOVIH PRIVREMENIH OBJEKATA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA:** Sprovođenje neophodnih planskih mjera za pravilan izbor mikrolokacija privremenih objekata i njihov prostorni raspored vodeći računa o (i) prirodnim obilježjima i vrijednostima (prirodnim oblicima) koji su prisutni u zaštićenim područjima, u prvom redu plažnih površina. (ii) ekološki značajnim tipovima staništa kao što su pješčane dine. (iii) lokacijama/zonama u kojima su prisutne zakonom zaštićene biljne i životinske vrste.

- **NEDOVOLJENA GRADNJA KOJA MOŽE DA OŠTETI ZAŠTIĆENA PODRUČJA I NARUŠI ŽIVOTNU SREDINU** - Na planskom području nije dozvoljena izgradnja ili bilo kakva fizička

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterska 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500

Fax: +382 20 618 250 • epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

promjena u prostoru koja bi mogla da dovede do oštećenja prirodnih obilježja i vrijednosti (prirodnih oblika) zaštićenih područja. Objekti koji oštećuju, mijenjaju svojstva i / ili imaju negativan uticaj na prirodne vrijednosti, status zaštite i integritet zaštićenih područja - plaža u zoni Morskog dobra, kao što su: sve vrste zidanih objekata, zabavni parkovi, auto kampovi, parkinzi, kao i drugi oblici objekata koji su planirani u predhodnoj prostorno-planskoj dokumentaciji kao što su betonsko privezište i pristanište, zidani ugostiteljski objekat, terase na betonskoj podlozi, pješačka betonska staza, zidani šank, zidani sanitarni objekti, auto praonica na betonskoj površini, bungalovi tvrde gradnje, zidani objekat od gotovih prefabrikovanih betonskih elemenata i td).

- INTEGRISANJE USLOVA, ZABRANA I OGRANIČENJA UTVRĐENIH ZAKONOM O ZAŠTITI PRIRODE I KONKRETNA RJEŠENJA U PREDMETNOM PROGRAMU: - Konkretna rješenja za izradu predmetnog Programa treba da uzmu u obzir prisustvo zaštićenih područja navedenih u tački 2 ovog Rješenja, sa njihovom neposrednom okolinom koja je ostala sačuvano od ljudskih aktivnosti, i u tim područjima ne predvide prethodno navedene objekte koji oštećuju, mijenjaju svojstva i / ili imaju negativan uticaj na njihove prirodne vrijednosti, status zaštite i integritet.

II Podnositelac zahtjeva je dužan da za svaki pojedinačni Programom predviđeni objekat koji prostorno bude lociran u zaštićenim područjima u zoni Morskog dobra Crne Gore, pribavi od Agencije za zaštitu prirode i životne sredine dozvole za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom području.

III Podnositelac zahtjeva je dužan da nakon usvajanja predmetnog Programa privremenih objekata za zonu Morskog dobra Crne Gore zatraži od Agencije za zaštitu prirode i životne sredine izdavanje Mišljenja o usklađenosti Programa sa izdatim Aktom o smjernicama i uslovima zaštite prirode.

IV Ukoliko se ne doneše Program privremenih objekata za zonu Morskog dobra Crne Gore, akt o smjernicama i uslovima zaštite prirode prestaje da važi u roku od dvije godine od dana dostavljanja akta.

Obrazloženje

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 10.09.2018. godine ovoj Agenciji podnijelo zahtjev (br. UPI-101/2-02-1555/1) za izdavanje akta o uslovima i smjernicama zaštite prirode u cilju izrade Programa privremenih objekata za zonu Morskog dobra Crne Gore.

U postupku rješavanja predmetne upravne stvari unutar Agencije za zaštitu prirode i životne sredine pribavljeno je stručno mišljenje (UPI-101/2-02-1555/1-2) od strane Sektora za zaštitu prirode, monitoring, analizu i izvještavanje koje je dostavljeno 26.09.2018. godine.

Nakon razmatranja predmetnog zahtjeva i stručnog mišljenja o uslovima i smjernicama zaštite prirode ovaj organ je našao u dispozitivu navedene podatke, uslove i smjernice zaštite prirode koje treba ispoštovati prilikom izrade Programa privremenih objekata za zonu Morskog dobra Crne Gore, sa ciljem zaštite prirodnih vrijednosti datog područja. Granice nekih zaštićenih prirodnih dobara u zoni Morskog dobra su neprecizne i otežavaju sprovođenje zakonom utvrđenih mehanizama njihove zaštite, naime za nesporne granice zaštićenih plaža u zoni

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterska 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500
Fax: +382 20 618 250 • epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Morskog dobra uzete granice samog plažnog – pješčanog dijela (površina plaže), koji predstavlja nesporan i nesumljiv razlog za njihovo stavljanje pod zaštitu. Ostali, potencijalno mogući djelovi zaštićenih plaža (morski dio, dublje zaleđe, susjedni prirodni djelovi morske obale i sl.) nijesu uzeti u obzir prilikom izrade ovog Rješenja. Jedino je neposredno zaleđe zaštićenih plaža sa očuvanim prirodnim habitatima posmatrano je kao njihov sastavni dio. U okviru tačke 2 ovog Rješenja za koja je u osnovnom aktu o stavljanju pod zaštitu - Rješenju o zaštiti objekata prirode („Sl. list SRCG“ br. 30/68) utvrđena samo kategorija - vrsta zaštićenog područja „rezervat prirodnog predjela“ nijesu određene - utvrđene zone zaštite (I, II i III). Imajući u vidu činjenicu da u dostavljenoj dokumentaciji nijesu definisani svi tehnički podaci planiranih privremenih objekata, (podaci o prostornom položaju planiranih objekata unutar / van zaštićenih prirodnih dobara i njihovoj mikrolokaciji obrađeni na nivou geodetske tačnosti za svaki objekat pojedinačno, podaci o načinu izgradnje / izvedbe planiranih objekata (zidani, montažno-demontažni i dr) i materijala za građenje (drvo, metal, beton, kamen, blok i dr), za svaki objekat pojedinačno i podaci o gabaritima, veličini planiranih objekata i zauzetosti podloge, gradilišta i pristupnih puteva, vremenskom trajanju radova kao i lokaciji deponije za stvoreni otpad), u Aktu o uslovima zaštite prirode u ovom predmetu se ne mogu propisati pojedinačne biološke, tehničke i tehnološke mjere zaštite prirode.

Podnositelj zahtjeva je dužan da nakon usvajanja predmetnog Programa privremenih objekata za zonu Morskog dobra Crne Gore zatraži od Agencije za zaštitu prirode i životne sredine izdavanje Mišljenja o usklađenosti Programa sa izdatim Aktom o smjernicama i uslovima zaštite prirode.

Član 40 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16) propisuje da radnje, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenim područjima, koje ne podliježu procjeni uticaja na životnu sredinu u skladu sa posebnim propisima, ocjeni prihvatljivosti, koje nijesu utvrđene planom upravljanja, mogu se vršiti na osnovu dozvole organa uprave.

Član 18 stav 8 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16) propisuje da ukoliko se, dokument iz stava 1 ovog člana ne donese, akt o smjernicama i uslovima zaštite prirode prestaje da važi u roku od dvije godine od dana dostavljanja akta.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, preko ovog organa.

Dostavljeno:

- Ministarstvo održivog razvoja i turizma-Direktorat za planiranje prostora, IV Proleterske brigade br.19, 81.000 Podgorica
- ✓ - Uprava za inspekcijske poslove:Ekološka inspekcija
- 02
- a/a

AGENCIJA ZA ŽAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 509
Fax: +382 20 618 250 • epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me